

ORTADAN YARISINDAN

1997

Sema Kaygusuz 1972-

Öyküler

ÜŞÜYEN
SİYAH TOP
YILANLAR
DİLENCİ
TELEVİZYON ÇOCUKLARIM
ÇÖP TORBASİ EVREN
AZRAİL
ÇİTLENBİK YİYEN ÖLÜLER
SARHOŞ
BİR DOLMUŞ ŞOFÖRÜNÜ SEVMİŞTİM
NEHİR'İN GELMEDİĞİ YER
HEDİYELER
DÜŞ KENTİNİN KUŞLARI
KOZA

ÜŞÜYEN

ÖYKÜ

Karşı dairedeki kadın Anlatıcı, evindeki eşyaların hayatındaki yerini düşünüyordur. Eşyalar anlatıcının yüklediği anlamlarla evine yerleşiyor ve bir daha onları yerlerinden kaldıramıyordur. Eşyalara bağımlılığı vardır. Yıllardır, pencerenin kenarındaki bambu koltuğa oturup saatlerce karşı dairedeki kızı seyrediyordur. Kadın, onu izlediğini bildiği halde hiçbir zaman perdeleri çekmemiştir. O gün kadının, televizyonun mavi ışığıyla aydınlanan yüzüne bakar. Kadın televizyona bakıyordur ama aslında televizyonla da ilgili değildir. Üstünde camgöbeği yeşili, havlu elbisesi vardır. Anlatıcı, çocukluğunda annesinin diktiği plaj elbisesine benzetir. O elbiseyi giymeyi çok seviyordu.

Beyaz gömleklili adam hakkında Beyaz gömlek giyen bir genç adam karşı dairedeki kadının evine geliyordu. Adamın kendi anahtarı vardır. Beyaz gömleklili gelse de, gelmese de kadın için fark etmeyen bir görüntüsü vardır. Biraz konuştuktan sonra adam kadını öpmeye başlıyordu. Bu durumda bile perdeleri çekmiyorlardı. Bir keresinde bütün sevişmeyi izlemiştir. Kadın adeta düşmanıyyla yatıyor gibidir sevişirken. Sanki düşmanla anlaşma yapmış da, sözlerini yerine getirmesi gerekiyormuş gibi sevişiyordu. Anlatıcı kadına acımıştır. Adama da televizyonun ekranı gibi duygusuzca bakıyordu.

Karşı dairedeki kadının hüznü Bir ara çok büyük bir fırtına kopmuştur, sağanak yağmur yağmıştır. Anlatıcı kadını izlemek yerine yağmuru izlemeyi tercih etmiştir fakat sonra görmüştür ki kadın odanın bir köşesinde ağlıyordu. O an onu teselli edip, ona sarılmak istemiştir. Kadın çok üşüyor görünüyordu. Üstüne sabahlık, gömlek, kazak ve kalın çoraplar giymiştir. Akşamları böyle olan kadın, her sabah bambaşka birine bürünüyordu. Her gün farklı bir kıyafetle görmüştür onu. Saçlarını değişik yapıyor, farklı tokalarla kullandığı ayakkabılar giyiyor, hüznü geçen gecelerden sonra sabahları umut dolu görünüyordu. Her sabah bambaşka birisi gibi görünürken, akşamları hep aynı kişidir. Kadının nasıl biri olduğuyla ilgili sorgulamalara girer ve tahminlerde bulunmaya çalışır. Bir sabah dolmuş sırası beklerken sıranın sonunda ona günaydın bile demiştir. Ona, beyaz gömleklili adama davrandığı gibi davrandığını hissetmiştir. Var olduğu için ona da katlanıyor gibidir.

Beyaz gömleklili adam ile tartışma Bir akşam eline telefon defteri alıp sırayla herkesi aramıştır. Anlatıcı, kadının samimi olmadığı, kendini özlettiği, kırdığı, sevmediği, sevmek istemediği, alışkanlık duyduğu insanları mimiklerinden anlayabiliyordu. Yirmi yedinci sırada aradığı kişi eski bir aşığı gibi gelmiştir anlatıcıya. Ondandır güzel sözler duyduğu hareketlerinden bellidir. Görüşme oldukça uzun sürmüştür. Adamı sadece onu aradığına ikna etmiş gibidir. Ertesi gün beyaz gömleklili adam gelmiş, kadını kendine çekip öpmek istemiş ama kadın soğuk bir tavırla onu itmiştir. Adam neler olduğunu

anlayamamış, telaşla bir şeyleri savunuyor gibi hareketler yapmıştır. Beyaz gömlekli adam adeta ağlayarak boğulmuştur.

Kadının intiharı Diğer bir gün çayını almış, koltuğuna oturmuş, tam pencereden yine kadını izliyorken, kadın da tam karşısına oturur ve ona gülümser. Anlatıcı o an çok şaşırmıştır, ne yapacağını bilemez. Kadından önce davranıp göz göze gelmelerini engelleyemediği için kendine kızar. Çok hazırlıksız yakalanmıştır. Kadın eliyle yanına gelmesini işaret etmiştir. Bin bir değişik duyguyla kadının evine doğru ilerler, kapısı aralıktır. Onu karşılamamıştır bile. İçerisi karanlıktır ve televizyon açıktır. Ayakkabılarını çıkarıp özenle koyulması gereken yere koyar, kadının uyumuş olduğunu görünce biraz rahat eder. Konuşmak zorunda olmayacaklardır. Kadın iki elini kamında birleştirmiş koltukta uyuyordur. Televizyonu kapatır. Anlatıcı, yavaş yavaş ayaklarının yerden kesildiğini hissederek. O andan sonra göreceği düşlerde gelecek telaşı olmayacaktır, plaj elbisesini çalan kadından da rahatsız edici koltuğuna oturmaktan da kurtulmuştur. İkili koltuğa uzanıp kadının yanına ilişir, beyaz gömlekli adam odaya dalıp telaşla bağırır. Ağlayarak ona sınıksız sarılıyordur. O güne kadar yüzünü okşamamış, gözlerini öpmemiştir ama o an yapar. Onu affetmesi için yalvarıyordu, anlatıcı ise artık bulanık görmeye başlamıştır, öfke hissetmiyor, işitmekte de zorlanıyordu. Beyaz gömlekli adam çok korksa da, o çok sakindir. Adam kadının beyaz bileklerine ve bileklerindeki kırmızılığa bakıp haykırmıyordu. Anlatıcı onu yitirmekten korktuğunu düşünür ama onu karanlığa istemeye istemeye teslim eden de odur. Kendisini, onun erkeklik korkusu olarak nitelendirir. İlk kez ısınmayı özlemeden üşüyordu. Öykünün sonunda anlatıcı ve izlediği kadının aynı kişi olduğu anlaşılmıştır.

TEMALAR

Ölüm/İntihar Yalnızlıktan, çıkmazlarından dolayı intihar eden kadın, ölümü ile birlikte kendini uzaktan izlediğini, kendine yabancılaştığını fark eder ve kendisi ile bütünleşir. Bileklerini keserek intihar etmiştir ve beyaz gömlekli adam olarak tasvir ettiği sevgilisi onu öyle görüp telaşlanıp, pişmanlık yaşayınca hiçbir şey hissetmez. Yaşarken sevgilisi tarafından şefkat ve yeterince ilgi görmüyordu. İlk kez o an kadını gözlerinden öpmüş, yüzünü okşuyordu. Kadının yaşamla bağının zayıf olduğu anlaşılır. Çünkü adama karşı öfke hissetmiyordu. İlişkileri boyunca da sevimliliklerinde dahi hissiz ve öylesine varlığını kabul ettiği, sorgulamadığı biridir. Kadın, hayattayken karanlıkta yalnız kalmış gibi hissediyordu. İntihar ettikten sonra ise eksiklik duygusunun kaybolduğu, ilk kez ısınmayı özlemeden üşüdüğü görülür.

Yalnızlık/Mutsuzluk Anlatıcı, öykünün başında karşı apartmanda yaşayan bir kadını izlerken gördüklerini anlatmaktadır. Kadın çok yalnızdır ve mutsuzdur. Evine gelen beyaz gömlekli adam ise kadının yalnızlığının farkında değildir ve kadına iyi gelmemektedir. Kadın her sabah bambaşka ruh hallerine bürünerek, her gün farklı bir kıyafetle evden ayrılıyor, mutsuzluğunu hiç göstermediği telefon konuşmaları yapıyor ama yalnız kaldıkça ağlayarak, yalnızlığı ile daha fazla üşüyordu. Öykünün devamında anlaşılır ki kadını karşı apartmanından izleyen anlatıcı aslında kendini izliyordu. Kendisine yabancılaşacak denli yalnız ve mutsuzdur.

SİYAH TOP

ÖYKÜ

Grup terapisi Anlatıcı bir grup terapisindedir. Çember oluşturan bir grup insan ve beyaz gömlekli olarak isimlendirdiği yönetici konumunda bir uzman vardır. Beyaz gömlekli, tek tek hepsine kimden öğ almak istediğini soruyor ve hikâyesini dinliyordu. Anlatıcı, hikâyesini anlatan her bir kişiyi benzetmelerle çözümlenmeye, yorumlamaya çalışıyordu. Ona el kaldıran ve mallarına el koyan oğlunu heykel yapmak isteyen baba, kendisini genç kızlarla aldatan kocasının penisini kesip, kavanoza koyup gömmek isteyen kadın, bir çok kez intihar etmiş ama başarılı olamamış ya da olmak istememiş, hikâyesini anlatmak istemeyen genç gruptakilerden bir kaçıdır. Anlatıcı, tüm bu yüzleri incelerken ve sıra ona gelmek üzereyken bu çemberdeki herkesin onun hayatında var olmuş birine benzetir. İlk aşkı, onu kızdıran biri ya da hayatında gördüğü ama tanımadığı bir yüz gibi... Oraya ne zaman geldiğini, ne kadardır o çemberde olduğunu anımsayamıyordu.

Anlatıcının isyanı Sıra kendisine geldiğinde, yarattığı bir düşmanı olmadığını, hayatın kendisine kızdığını düşünür. Herkesi anlamaya çalışarak, kendine karşı adil olmuyordu. Anlatıcı, beyaz gömlekliye önce ondan öğ alacağını söyler. Bir gün böyle bir sorgulamanın başına geçip "ya siz" diye soracaktır. Soru sormanın adil olmadığını, çok ayıp olduğunu söyler. Onu sevmediğini, eski

dostluğunu da umursamadığını anlatır. Beyaz gömleğinin gözleri dolar ama belli etmemeye çalışır. Bu kısım sanki anlatıcının zihninde kendi gözüyle gördükleri gibidir.

Sevgilisinden öcünü alan kadın Sıra genç bir kadına gelir. Diğerlerinden farklı olarak o öcünü almıştır. Anlatıcı, kadın anlatırken ona aşık olmuştur. Onun yaşamında olup hayatı paylaşmak, öç aldığı kişi olmak bile ister. Ama geç kaldığını düşünür. Kadının eski sevgilisi bilardo oynamayı iyi biliyordu ve kadına da bilardo oynamayı öğretiyordu. Ama onunla sürekli alay edip aşağılıyordu. Kadın, eski sevgilisinden daha akıllı ve sorumluluk sahibi olduğunu söyler ve bunlar kıskandığı için kendi en iyi olduğu yerde kadını o şekilde aciz görmekten hoşlandığını savunur. Kadının vuruşlarına herkesin içinde kahkahalarla gülüyor, onu aşağılamak için oyuna başlarken avanslar veriyor, esprililerinde kadını alay ediyordu. Her maçından yeneceğinden o kadar emindir ki oyun açıldığında toplarından bir kaçını deliğe sokup kadını öne geçiriyor, yanlış vuruşlarını başa alıp tekrar denetiyordu. Kadının ağrına giden yenilmek değil adamın kurmaca zaferine alet olmaktadır. Kadın, Çin yemeklerini sevmediği halde, kendisi çok seviyor diye sevgilisinin onu sürekli Çin lokantasına götürdüğünü anlatır.

Kadının planı Fakat kadın olanlara daha fazla dayanamamış ve kendince plan yapmıştır. Ondan ayrı olduğu saatlerde tanımadığı bir salona gitmiş, saatlerce bilardo oynayanları izleyerek, bilardo çalışmıştır. Rüyalarında sürekli bilardo toplarını, bilardo oynadığını görür olmuştur. Çok geçmeden daha hafif olan ve rahat hareket etmesini sağlayan bir istaka yaptırmış, terleyen elleri içinde oyun eldiveni almıştır. Artık kendini yeni bir maça hazır hissediyordu. Sevgilisi, kadının özel olarak hazırlandığını görünce yine kahkahalarla gülmüş ve kadının aptalca bir hırsa büründüğünü düşünmüştür.

Kadının öcünü alması Kadın oyunu açan olmuştur ve sırasıyla tüm toplarını deliklere sokmaya başlamıştır. Çevredekileri masanın etrafına toplayacak kadar ilgi çekmiştir. O, ise topları deliklere doğru şekilde atmaya devam ediyordu. Aynı zamanda neşeli görünmemeye çalışıyordu. Son topunu soktuktan sonra sıra siyah topa gelmiştir. Sevgilisi iyice gerildiğini belli ediyordu. Çünkü beyaz ve siyah topun pozisyonu çok uygundur. Gösterdiği deliğe siyah topu rahatlıkla sokabilecektir. Salondakiler kadını kutlamak için sabırsızla son atışı bekliyorken, kadın sevgilisinin gözlerinin içine bakarak siyah topu eline almıştır. Adam faul olduğunu söyleyerek hemen mızıkıştır. Kadın siyah topu eliyle deliğe gönderip bildiğini söylemiştir. Sevgilisi ise ne olduğu anlayamamıştır. Kadın o an yanına gidip adamın kazandığını söyleyip, onu öpmüştür. Kadın hikâyesini anlatır ve sigarasını uzun uzun tütürür. Sanki oradaki herkesten öç almış gibidir. Oyunun kurallarına göre gerçekten de adam kazanmıştır. Ama bu da yanıltıcı bir zaferdir ve kadın hemen salonu terk etmiştir. Adamın ona yaşattığı duygunun aynısı ona yaşatabilmiştir.

Anlatıcının kafa karışıklığı Anlatıcı, kadını izler. Ne kadar sigara içerse içsin parmaklarında sanki hiç duman kokusu kalmayacak, hiçbir zaman kirlenmeyecek, gaz sancısı çekmeyecek, burnu tıkanmayacak, bağışlamadıkları ile kolayca vedalaşır gibi görünüyordu. Kadın gerçek midir, yoksa çoktan beri özlediği bir hayalet midir emin olamaz. Yanındakine kadının kim olduğunu sorar. O da bilmiyordu. Kadın çantasın omzuna alıp gider. Adam bilmek istiyordu. Daha ne kadar o çemberde olacaktır. Eskiden olduğu gibi...

TEMALAR

Öfke/Yalnızlık Terapideki insanların yakınları tarafından acı çekmelerine sebep olacak olaylar yaşadıkları anlaşılmaktadır. Oğlu tarafından mallarına el koyulan ve oğlunun el kaldırdığı adam, kocası tarafından genç bir kızla aldatılan kadın, her gece elleri ayakları bağlanan ve on yedi kez intihar eden genç çocuk ve terapi çemberindeki diğerleri mutsuz ve yalnızdır. İçlerinde hesaplaşamadıkları öfkeleri vardır. Dış dünyaya, yaşayamadıklarına sırtlarını dönmüşlerdir. Aynı zamanda çemberdekilerin ne anlattığı ile de gerçekte ilgilenmiyorlardır. Anlatıcı ise grup terapisini yöneten beyaz gömleklili diye isimlendirdiği kişiye kızgındır. Aynı çocukluğunda bisikletinin ön tekerleğini patlatacağını söyleyip nanik yapan ve yine beyaz gömleklili olarak tarif ettiği kişi gibidir.

İntikam Terapidekiler o günün konusu doğrultusunda öç almak istedikleri kişilerle ilgili konuşurlar. Öç almak için oldukça acımasız istekleri vardır. Aldatılan kadının kocasının penisini kesip kavanoza koymak istemesi, adamın oğlunu heykele dönüştürme isteği öfkelerinin dışa yansımalarıdır. Sadece içlerinden bir kadın farklıdır. Sevgilisi karşısında yaşadığı kompleksi, bilardo oyununda onu aşağılayarak aşmaya çalışan adamı, aynı durumda bırakmıştır. Kadın öcünü diğerlerinin hayalinin

aksine şiddet içermeyen bir yolla almıştır. Bu sebeple çemberdeki danışanlar içinde güçlü ve mükemmel bir imaj çizer.

İntihar Terapi de, her gece elleri ayakları bağlanan gencin on yedi kez intihar ettiği, bileklerinde tren yolu gibi dikiş izleri olduğu belirtilir. Kimden öç almak istediği ile ilgili de konuşmamıştır. Bu genci intihara sürükleyen, her gece kontrol altında tutulmasını sağlayacak denli psikolojisini bozan olay nedir belirtilmemiştir. Anlatıcı, canından bezmiş birinin canını kurtarmanın anlamı olmadığını söylemektedir. Bu aşamaya gelmiş birisinin kendinden ve hayattan nefret ettiği, kendinden nefret edenleri de kimsenin fazla önemsemediği belirtilir.

YILANLAR

ÖYKÜ

Doğuramayan kadınların arayışları Öykü, doğuramayan, hamile kalma sorunu yaşayan kadınlarla ilgilidir. Şifa olarak gösterilenleri sorgulamadan yapıyorlardır. Ham yemişi erkek incirlerin gölgesinde, acı sütlerle ovulmuş oldukları söylenmektedir. Bu durum, hem üreme konusunda yaşadıkları sıkıntılara, hem kocaları tarafından hoş tutulmadıkları düşüncesine yorulabilmektedir. Tek şifası budur dediler diye dağlara tırmanmış, kuytu kuyulara girmiş, gölgenin olmadığı saatte uyuyan yılan yumurtalarını bulmuşlardır. Dişi yılan, onca yıldan sonra yumurtlamaya karar verip, iklimlerden en iyisini, yağmurlardan en temizini beklemiştir. Ama kadınlar o yumurtaları bir çırpıda içmişlerdir. Yumurtayı kırıp içine bakmamışlardır. Tiksinişlerdir.

Yılanların bekleyişleri Yılanlar yumurtalarını kırık bulunca yas tutmaya başlamışlardır. Kabukların kırılışını ta öteki tepelerden duymuşlar ama yetişememişlerdir. Yılanlar yuvalarına gidince, günlerce boş kabukların önünde buruk beklemiştirler. İçlerinde öç duygusu vardır. Yılanlar beklemiş ama gelen olmamıştır. Öyküye göre bu kadar sabırlı bir bekleyiş çok kötü kehanet yaratmaktır ve biraz da beklediğine dönüşmektir.

Hamile kadınlar hakkında Kadınlar hamile kalır, karınları büyür. Bal, süt ve badem aşerirler. Acıktıkça döne döne bir şeyler çıkıyordur boğazlarından. Gün geçtikçe sessizleşmiştir kadınlar, karınları büyümüştür. Yüzleri aynalarda pul pul parlamıştır. Yılanlara benzemeye başlamışlardır. Bahar sonu her kadın doğumunu gerçekleştirir. Doğumdan sonra eski sessizliklerinin aksine konuşmaya karar verirler. Onu aslında hiç sevmediklerini söylerler. Bunu dedikten sonra yılanlıktan kurtuldukları belirtilir.

TEMALAR

Yalnızlık/Toplumsal baskı Hamile kalamayan kadınların, çocuk sahibi olamamaları sebebiyle zor durumda kalmaktadırlar. Söylenen her şeyi yapmaları, tiksinişlerine rağmen yılan yumurtası bile yemeleri kendilerini duygusal olarak baskı altında hissettiklerini göstermektedir. Öyküye göre çevreleri, sadece doğurmakla kadın olunmuş gibi bir tavır içindedir. Doğuramayan kadınlar ise bu baskıyla içten içe adeta çürümektedir. Hikâyede geçen, aslında onu hiç sevmediği söylemi sonrasında kadınların zehrinden kurtulmaları, kocalarına karşı sevgi hissetmedikleri ve sevgisiz evlilikleri olduğu şeklinde yorumlanabilmektedir.

Doğa Yazar, insanın doğayı sömürsünü yılan yumurtalarını, şifa umarak içen kadınlar aracılığı ile anlatmıştır. Yılanların yumurtlamak için en uygun iklimi, en temiz yağmurları beklemesi, en kuytu köşeyi bulması emeklerine ve çabalarına dikkat çekmektedir. Fakat kadınlar kendi şifası için, yaşadığı ikilemlere rağmen düşünmeden yumurtaları içmektedir. Yılan zehirli, tehlikeli bir canlı olarak görülmesine rağmen insanın zalim tavır içine girdiği, yılanların mağdur olduğu bir hikâyedir. İnsanlar kendi faydasını canlıların dünyasından önde tutmaktadır.

DİLENCİ

KİŞİLER

Berfu Çocukken tüm ailesini yangında kaybetmiştir. Evlidir. Psikolojik sorunları vardır ve anormal davranışlarda bulunmaktadır. Güzel ve dikkat çekici bir kadındır.

Anlatıcı Berfu ile çocukluk arkadaşıdır. Eskiden ona âşıktır. Berfu'nun içinde bulunduğu çıkmazları anlamlandırmaya çalışmaktadır.

ÖYKÜ

Berfu hakkında bilgiler Anlatıcı, Berfu'yu düşünüyordur. Berfu, onun çocukluk aşkıdır. Berfu'nun kocasını düşünür. Geceliklerle dışarı çıkıp çocukluğundaki bozacıyı, bir zamanlar bir yerlere gömdüğü yaz çekirgelerini gece yarısı ararken, Berfu'nun yanında olmak nasıldır bilmiyordur. Birden dertlenir. Sabah Berfu'yu gördüğü anı düşünür. Ona köpek uluması gibi baktığını hissetmiş ve mutsuz olmuştur. Berfu ile çocukluk arkadaşı olan anlatıcı geçmişi anımsar. Çocukken topladığı çekirgeleri naylon bir torbaya koymuş, evde tutkal bulmuş ve hepsini tutkala bulayarak tavan arasında kâğıtların üstüne yapıştırmıştır. Sonrada şekilsiz kurumamaları için onları bahçeye gömmüştür. Berfu, çekirgelerinin çalındığını düşünüyordur. Anlatıcıya göre insanlar kendilerini temize çıkarmak adına kaybettiğini varsayıp arıyordur.

Berfu'nun evliliği Berfu'nun kocası ise çok sabırlıdır. Gece uykularında, çekirgelerini çaldıklarını haykırarak uyanan bir karısı vardır. Kocası ise onu uyutmak için sabah kadar bir bebek gibi saatlerce kollarında sallıyor, sabahın kör saatlerinde çekirgelerini bulmak için arama yapıyor, düşün altında bayılarak düşmüş bedenini, saçlarını toplayıp, kurutup, okşayıp, giydiriyordur. Anlatıcıya göre her zaman Berfu'yu çok özlemiş, çok sevmiş, çok istemiştir. Berfu ve kocası etrafta manyak kadın ve onu seven kocası, eğlenceli bir çift olarak anılıyorlardır.

Berfu'nun dilenmesi Çevredekiler, Berfu dışarı çıktığı zaman onu izlemek, ona bakmak için etrafına yaklaşıyorlardır. Çok güzel bir kadındır. Ona aşık olanlar, onu merak edenler, onunla alay edenler vardır. Çünkü Berfu kocasının her defasında ona anlatmaya çalışmasına rağmen, kocası gider gitmez dışarı çıkıp hasır şapkası ile dilenir gibi geziniyordur. Güzel giyimini, boyalı saçlarını, incecik parmaklarını görenler neyi dilendiğini anlamıyordur. Berfu da anlatmadan, açıklamadan, hayır duası etmeden yapıyordur bu dilenmeyi. Bütün kenti biliyordur onu. Dilenirken ağızından çıkan fısıltıları anladığını söyleyenler bir sürü hikâye uyduruyorlardır.

Anlatıcının Berfu'ya olan duyguları Sabah işe giderken, anlatıcı Berfu'yu otobüste görmüştür. Karşısına oturmuş, özenle boğazına taktığı ipek fuların çenesine değdiği yere dokunmak istemiştir. Otobüs sessizdir ve anlatıcı kulak kesilmiştir ama yine de Berfu'nun söylediklerini duyamamıştır. Berfu'nun neden dilendiğini ona söylemesini istiyordur. Onun indiği durakta indiğini, onun girdiği sokağa geldiğini ve neden dilendiğini ona söylediğini hayal eder. Anlatıcı, Berfu'yu yok saymadığı, sadece duydukları ile kafasında konumlandıramadığı, onun hakkında duyduklarını sağa sola anlatabilecek gibi olamadığı için hayıflanır.

Berfu'nun travmaları Otobüsten indiğinde ensesinde çocukluğundan kalan kozalak koksunu duymuş, Berfu'nun ellerindeki izleri görmüştür ve her şeyi tekrar anımsamıştır. Yıllar önce onu da tavan arasına çıkarın diye çekirge topladığını, çocukken âşık olduğunu aynı kadın olduğunu hatırlamıştır. Çocukken ellerine kızgın iğneler batıran babaannesinin tülbentlerini tavan arasında yakmıştır. Fakat tülbentleri yakmak isterken yangın çıkarmış ve henüz bebek olan kardeşi dahil anne ve babasının da yangında ölmesine neden olmuştur. Anlatıcı o günü hatırlıyordur. Yalnızca tülbentleri yakmak istediğini bağırırken sızlandığını duymuştur. Berfu, sessiz bir şekilde "çekirgelerim lütfen" derken, anlatıcı hasır şapkasının içine bozuk para atmıştır. İşte o an Berfu, ona köpek uluması duyar gibi bakmıştır.

TEMLAR

Travma/Suçluluk Berfu, çocukluk yıllarında yaşadığı travmalar nedeniyle psikolojik sorunlar yaşayan bir kadındır. Babaannesinin iğne uçlarını kızdırarak ellerine batırması, torununa kötü davranması küçük kızın ondan öç alırcasına tülbentlerini yakmaya çalışmasına neden olmuştur. Fakat bu durum evde yangın çıkmasına ve ailesinin yanarak ölmesi ile sonuçlanır. Berfu, yaşadığı bu travma ve kayıpla baş edememektedir. Yıllar sonra değerli bir şeyini kaybettiği duygusunun, suçluluk duymasından dolayı olduğu söylenebilir. Çocukken gömdüğü çekirgelerini kaybettiğini sanarak araması, dilenmesi de bundan dolayıdır. Arayış halindedir ve zihninde, kendini temize çıkarmak adına kaybettiğini varsayıyordur.

İntikam Berfu, kendisine eziyet eden babaannesi öldükten sonra, çocukluk hisleri ve aklıyla onun tülbentlerini yakarak intikam almaya çalışmıştır.

TELEVİZYON ÇOCUKLARIM

ÖYKÜ

Ajanstaki çalışma hayatı Reklam filmleri için özel yüzler seçen deneyimli, sağduyulu ve genç biri aranıyordur. Anlatıcı bu işi yapabileceğini düşünür ve başvurur. Kabul edilir. Dış macunu için güzel dişliler, şampuan reklamı için parlak saçlılar, el kremi reklamı için bakımlı eller buluyordur. Onları seçme yetkisi olan tek kişi olduğu için işinin zor olduğunu düşünüyordur. Suratı sivilce içinde, elli kiloluk bir taşra kızını incitmiş olduğundan bahseder. Ona tipinin ajansları için uygun olmadığını söylemiştir.

Sunucu adayları ile görüşmeler Bir gün anlatıcının ajansı büyük bir iş alır. Yeni açılacak bir televizyon kanalı için yetiştirilmek üzere sunucu gençler istiyorlardır. İstekli, sırtkan, koca popolu, o günün modasına uygun giyinen kızlarla, bol bol gevezelik eden oğlanları televizyoncu yapmaya karar verir. Üstün sezgilerini kullanarak işi kotarması istenmiştir. Görüşmelere başlamıştır. Fakat çok geçmeden hata yapmaya başlamıştır. Bir gece, görüşmeler boyunca tuttuğu bütün notlarla yatağa girer. Niyeti notlara göz atarken uyuyakalmaktır ama adaylar hakkında gelişigüzel karalamalar, bozuk işaretler, onları dinlerken huzursuzluğunu gidermek için kâğıtların kenarına çizdiği değişik şekiller dikkatini çeker. Salak, şımarık, cahil diye günlerdir aşağıladığını düşündüğü gençlere, tersine çok emek verdiğini fark eder. Elindeki notlar açıkça bunu gösteriyordur. Hâlbuki çok uzun zamandır iç dünyasına kimseyi almıyor, kimse ile ilgilenmiyordu. Bağları olduğunu düşündüğü vazgeçilmez arkadaşlarını hayatından çıkarmış, kendini zorunlu merhabalardan, kalabalıklardan kurtarmıştır. Onun için yabancıları sevmek önemli bir sorun ve depresyon riski taşımaktadır ve kendine bir daha asla bunu yapmayacağına dair söz vermiştir. Fakat sıradan ve büyük bir şirkete çok para kazandıracak bir iş için gereğinden fazlasını yapmıştır.

Adayların seçilmesi ve sunuma hazırlanması Adaylar ona her şeyini anlatmış, iç dünyalarını açmıştır. Tek ortak noktaları ailelerinin ya dağılmış ya da ebeveynlerden birinin ölmüş olmasıdır. Anlatıcı, benim televizyon çocuklarım diye bahsettiği kişilerin aslında ağlamak üzere olduklarından bahseder. Ona güvenmişlerdir. O da onların hikâyesini bildiğinden artık farkında olmadan önemsemıştır. Uzun konuşmalardan sonra televizyon patronuna ve yayın müdürüne sunum yapılması için deneme çekimlerine başlanır. Hepsi heyecanlıdır. Anlatıcı kıyafetlerine, makyajlarına ayrı bir özen gösterir. Çalışmalarına çok emek harcar. İş arkadaşları gereğinden fazla üstünde durduğunu düşünüyordur ama bu iş onun için artık bir kariyer savaşıdır. İşini ne kadar iyi yaptığını göstermek istiyordur. Otuz üç kişiyi çekimi ve montajı sekiz gününe mal olmuştur. İçlerinden on beşi seçilmiştir. Kalan on sekiz kişiye seçilemediklerini nasıl anlatacağını bilememiştir. Onlara anlatabileceği en uygun dille, aslında kötü olmadıklarını, sınırlı sayıda kişiye ihtiyaç duyulduğunu söylemiştir. Kimi çok emek verdiğinden işin içinde kayırma olduğunu düşünmüş ve söylenmiştir.

Canlı yayın stresi Açılış gecesi geldiğinde, anlatıcının şaşıracağı bir haber gelir. Açılış canlı yayınlanacaktır. Onlara ülkedeki en iyi diksiyon, yürüyüş öğretmenlerini getirip, saatlerce çalıştırsa bir sonuca ulaşamayacağını düşünüyordur. Patronlara canlı yayının riski olduğunu birçok kez anlatmaya çalışsa da ikna edememiştir. Düşünür, arkadaşlarına danışır ama bir türlü çözüm üretemez. Patronundan zar zor izin alır ve beş gün boyunca düşünür. İş onun için önemli değildir. İstifa etmeyi bile göze almıştır ama o gençlerin hayal kırıklığına uğramaları, rezil olmaları, henüz yolu başındayken işlerinden soğumalarını istemiyordur. Bu onu üzüyordur. Sonunda bir gün dışarıda denizi seyrederken deli gibi koşmaya başlar. Koştukça koşar. Uzun süredir bunu yapmıyordu. Eve gidip duş alır. O an aklına bir fikri gelir.

Canlı yayın öncesi öneriler Tüm gençleri evine çağırır. Hepsi dışarıda buluşup evine gelir. Onlara hafif bir içki verir ve rahatlatır. Çalışmalarına hiç gerek olmadığını, farklı bir yol deneyeceklerini söyler. Onları çok sevmiştir. Bu yüzden başarılı olmaları onun için çok önemlidir. Uzun süre onları nasıl çalıştıracaklarını düşündüğünü ama sonra vazgeçtiğini söyler. Yapılması gerekenleri bildiklerini belirtir. Onlara verilen metni öğrenip, kameraya bakmalarını ve kameranın içinde insanların onları izlediğini hayal ederek akıcı ve nazikçe sunum yapmalarını ister. Nasıl olacağını sorduklarında ise kendi de bilmediğinden bir süre duraklar ve anlatır. Kendilerin kalabalığın içinde amaçsız biri olara düşünmelerini tembihler. Her bir kimse yemek, gezme, ütü, sevişme gibi bir sürü şey için

koşturuyordur. Ama onlar bir yere gitmiyordur. Yapacakları tek şeyin koşmak olduğunu söyler. Acele işleri varmış gibi itip kakarak koşmaları gerektiğinden bahseder. Soluk almak için durduklarında peşlerinden geldiklerini, onları fark ettiklerini göreceklerdir.

Yayın gecesi Yayın gecesi yaklaştıkça panik yapar, halsizleşir, iştahı kaçar. Yayın zamanı gelince hepsi birbirinden yakışıklı, zarif ve güzel olmuştur. Hepsi orkestra müziği ile birlikte muhteşem şekilde hazırlanmış sahneye çıkar. Konuşma sırası ilk olarak Berk'tedir. Berk yutkunur ve suskun kalır. Bir türlü konuşmayınca bir gerilim yaşanır. Topluca hipnoz olmuş gibidirler ve sakinlerdir. Kendileri gibi olmuş, öyle bir duruş takınmışlardır. Aynı onun söylediği gibi... Poz vermiyorlar, iyi görünmeye çalışmıyorlardır. Koşmaya başlamışlardır, aynı anda. Herkesi, anlatıcılığı dahil, itip kakarak... Fonları devirerek...

TEMALAR

Yalnızlaşma Anlatıcının, yalnız bir yaşamı tercih etme konusunda kendisini zorunlu hissettiği söylenebilir. Çevresindekilerin, ona önemli bedeller ödettiklerini hissetmiş, onu mutsuz hissettiklerini için herkesle arasına sınır koymuş, en başında üzüme ve depresyon yaşama riskini ortadan kaldırmak için yakın çevresiyle güçlü sandığı bağlarını koparmıştır. Fakat aldığı yeni projede sunucu adayları ile gereğinden fazla ilgilenerek farkında olmadan bağ kurmuştur. Onların dünyalarına girmiş, onun dünyasına yaklaşmalarına izin vermiştir.

Şehir yaşamı Ajansta çalışan kadının, taşralı ve yüzü sivilceli bir kızı, onun tipinde adaylara ajanslarında iş çıkmayacağını belirtmesi ve ön yargılı şekilde, ancak babaannesinin adının Kiraz olduğunu unutan çocukların televizyon çocuğu olabileceğini düşünmesi modern dünyanın, insanları etkisi altına alan estetik algı ve kalıplaşmış düşüncelerinden kaynaklanmaktadır. Öyküye göre insanlar durmaksızın koşuyor, ütü yapıyor, sevişiyor, çalışıyor, kokteyllere gidiyor, yani her zaman acil şekilde yapılacak işleri var gibi koşturuyorlardır. Adaylara onlar gibi olmaları, kendi olmaları öğütlenir. Ajansa gelen her bir aday farklı özellikleri olan kişilerdir. Ama ortak noktaları aileleri ile ilgili sorunları olmasıdır. Tüm bu durumların, şehir yaşamının ve değişen dünyanın insanı içine alan etkilerinden olduğu söylenebilir. Ayrıca bir yönüyle televizyon dünyasına eleştiri de söz konusudur.

ÇÖP TORBASİ EVREN

ÖYKÜ

Mavi Dünya özellikleri Kişi, kendini asmadan önceki haliyle konuşur ve öykü o şekilde başlar. Çok zor günler geçirdiğini, haftalardır bir siluet olarak dolaşmanın, mimiksiz, şekilsiz yaşamının zor olduğunu bildiğini söyler. Dünya'yı kastederek, bu kez Mavi Dünya'dan farklı bir yöntem geliştireceğini belirtir. Hitap eden, yaratıcı konumundadır. Mavi Dünya deneyimi ilk yaratı deneyimidir. İnsanları kadın ve erkek olarak göndermiş ve birbirlerini, biçimlerini seçme özgürlükleri vermemiştir. Mavi Dünya'nın bütün çocukları o çiftten üremiştir. Biraz ensest bir yaklaşım olduğunu kabul eder ve insanların birbirlerinin parçaları olduğunu göremediklerinden yakınır. Sonunda insanlıkla arası açıldığını söyler. Artık onu alaya alanlar, ona küfredenler vardır.

Yaratılan yeni dünya Kendini asmadan önceki haliyle konuşmaya devam eder. Bu kez başarılı olacağına inanıyordu. Üstünde çok büyük sorumluluk vardır. Bir sürü insan yalvarıyor, yakarıyor, küfrediyor, adalet istiyor ve onları işitip kutsal adaleti sağlamak evrenin en zor işidir. Hitap ettikleri, bir an önce sonuca gelmesi için sabırsızlanmışlardır. Henüz şekilleri, bedenleri yoktur ama karakterleri, heyecanları, duyguları vardır. Son aşamada şekillerini alıp özgürlüklerine kavuşacaklardır. Kendini asmadan önce açıklar. Yalnızca cinsiyetleri, bir de ayakları vardır. Eşit sayıda dişi ve erkek vardır. Dokuların devam etmesi açısından ayaklarını vermek zorunda olduğunu söyler. Melekler ise onlara seçim yapabilecekleri kataloglar hazırlamışlardır. İnsanlar yüzyıllardır biçimsel özellikleri dışında her şeyi aşmayı başarmış ama görünüş ve estetikle ilgili kaygıları ve zaafalarını aşamamışlardır. Onları yaratırken güzel ve çirkin olarak iki sözcüğün ortaya çıkacağını hesaplamamıştır. Ama şimdi bu sorunu, bu yöntemle çözecektir.

İnsanların seçimleri Kendini asmadan önce, öfkeli şekilde uzun bir öykü anlatmaya başlar. Öyküdeki kadının kim olduğunu bilmiyorlardır ama belki de aşık olduğu kadındır diye düşünürler. Kadın bir gün dünyanın en çirkin çocuğunu doğurmuştur. Onu güzel oğlum diye sevmeyi öğrenmiştir diyerek bitirir öyküyü. Sonra da kendilerini seçmelerini ister. Hepsi kendilerince özellikler sıralarlar ve

görünüşleri ile ilgili özellikleri katalogdan seçerler. Yeşil Dünya'da siluet olmaktan kurtulmuş insanlar, küçük bir kent kurmuşlardır. Ama hiçbir evin önünde menekşe, muhabbet kuşu, bahçelerinde köpekler, evlerinde kediler yoktur. Hayvanlar insanlardan korkmuştur çünkü kendilerine hiç benzemiyorlardır. Dışlanmış ve terk edilmişlerdir. Maymun gibi ağaca tırmanmıyor, kedi gibi pusu kurmuyor, kırlangıçlar gibi birbirlerine kur yapmıyordur. Doğayı denemiyor, doğaya öykünmüyorlardır. Kadınlar kopmak üzere olan belleri, taşıyamadıkları göğüsleri, eğilemedikleri parmak uçlarıyla ne kuğu, ne ceylan, ne de papatyadır. Erkekler fil kadar güçlü, aslan kadar çevik, yunus gibi estetik, çınar ağacı gibi ihtişamlı değillerdir. Hepsi yumru yumru kaslarıyla, yerlere kadar uzanan cinsel organlarıyla çok tuhaftılar. İçlerinde o özenme, hayranlık, keşif duygusu, bunların getirdiği hayaller olmayınca ne şiir yazmışlardır, ne resim yapmışlardır. Ne aşık olmuş, ne sevişmiş, ne kahraman olmuşlardır. Onlar yalnızca kendilerini seyrediyorlardır.

Öykünün sonu Milyarlarca yıl sonra çöp torbası evrende birkaç artık kalmıştır. Mavi Dünya, Yeşil Dünya ve herkesin benzer olduğu Turuncu Dünya, çift cinsiyetli insanların yaşadığı Gümüş Dünya, tıpatıp kadın ve erkeklerden kurulan Altın Dünya, görünmeyenlerin yaşadığı Su Küre, ruhların dünyası Rüzgar Küre, kendini asmış bir Tanrı...

TEMALAR

Yalnızlık/Doyumsuzluk Anlatıcıya göre, insanlar mükemmeliyetin ve modern dünyanın dayattığı standartların peşindedir. Estetik kaygıları ve zaafaları ile kendilerini çıkmaza sokmuşlardır. Mükemmel olmaya çalışırken doğal olandan, yaşamın kendisinden, çevresinden uzaklaşmışlardır. Bu da insanların yalnızlaşmasına ve kendine odaklanmasına sebep olmuştur. Hâlbuki onların kusur saydıkları ve hep daha fazlasını istedikleri özellikleri onların doğayla bütünleşmesine, hayatlarına anlam ve amaç katmasına, birbirleri ile ilişki kurmalarına yaramaktadır. İnsanları memnun edebilmek için sürekli farklı dünyalar kuran, daha iyi olana ulaşmaya çalışan Tanrı, her seferinde insanları memnun edememiş ve insanlığa yetememe duygusu ile karşılaşmış, sonunda ise intihar etmiştir.

İnanç/Çatışma Öyküde anlatıcı durumundaki Tanrı, insanlara gönderdiği kitaplardaki öğretilerle yaşamdaki seçenekler arasında çok fark olduğunu insanların fark ettiğini, bu sebeple giderek insanların Tanrı'dan uzaklaştığını belirtmektedir. İnsanlar inanç dünyasından uzaklaşmaya başlamış, son yüzyılda ise Tanrı ile alay edenler çoğalmıştır. Tanrı'nın insanlığa eleştirisi ise onların bir kadın ve bir erkekten çoğalmalarına rağmen bir parçanın bütünü olduklarını kabul edememeleridir. İnsanlık birbiri ile çatışma halindedir. Öykü Tanrı'nın intiharı, inancın ve yaratılışın yok olması ile sonlanır.

AZRAİL

ÖYKÜ

Sandalla gezinti Kadın sandalda bir adamla ilerliyordur. Sandaldan kolunu sarkıtıp, çayın okşamalarına elini bırakmıştır. Uzun zamandır kendini böyle hafif, huzurlu hissetmiyordur. Çayın yatağına bırakmıştır kendini adeta. Gözlerini açtığı anda bir selvinin çaya eğilmiş kollarının altından geçtiklerini fark eder. Kadın dala uzanıp, bir yaprak koparır. Diri yaprakların çitirtili kopuşu ile kabarr içi. Kürek çeken adam hiçbir ses duymamıştır. Bir yaprağın ölümünün önemsizliğinden mi yoks a adamın aldırışsız oluşundan mıdır, belli değildir. Anlatıcıya göre yaprağın çit diye kopuşu da ölümdür oysa. Ölümü düşünür. Toprak nasıl ölür, çay nasıl ölür veya bitkiler... Yaprak gibi kırılğan, dokunaklı bir çit sesiyle hayattan kopmak ister. Ama aslında ölür gibi olmak. Azrail ile yüz yüze gelmek, onun en yakınına taşınmak.

Kadının ölümü İnsanı neyin öldüreceğini düşünür. İnsanı öldürenin kalles, kötücül, bir düşman olacağına inanır. Suya eğilip yüzünü seyreder. Nilüferin yapraklarına değer saçları. Görüntüsüne bir süre yabancılaşır. Kaygılı bir görüntüsü vardır. Sudan çıkmak için çırpırır gibidir görüntü. Sandaldaki kıza bağırarak istiyor gibidir aynı zamanda. Sandaldaki kızın ensesine bir el biner. Kısa bir çırpınmayla kız suyu içine çeker. Bilerek gelmiş, Azrail'ini yanında getirmiştir. Suyun dibindeki yosunların eteklerine değer burnu. Bir gün nasılsa olacaktı diye düşünüyordur. Orada olsun istemiştir. Düşman aralarında yalnız kalsın istemiştir.

TEMALAR

Yalnızlık/Hüzün Sandaldaki kadının, ilişki yaşadığı anlaşılabilir adamlarla birbirlerinden kopuk olduğu, kadının kendi içinde yalnız olduğu anlaşılmaktadır. Sandal ile yol alırken, onu karşılayan güzel manzaralara rağmen kadın huzursuz ve hüzünlüdür. Kadının gülümsemesinin hem çok çekmişlere, hem gamsızlara ait bir gülümseyiş olması, hayatında onu mutsuz eden olayların varlığına işaret etmektedir. Sandaldaki adamla birlikte yalnız bir yaşama sıkışmış gibidir.

Ölüm/Cinayet Öyküdeki anlatım ve benzetmeler sebebiyle olayların akışı tam olarak belirlenememekle birlikte, kadının sandaldaki huzursuzluğu, yalnızlığı, göldeki yansımasının sandaldaki adamı kastederek ona iyi gelmediğini söylemesi kadının ölümüne işaret etmektedir. Canavarlaşan bir el sessizce yaklaşmış, kadını boğarak öldürmüştür, kadının kalbi kırılmıştır. Kadının, adam tarafından bu şekilde öldürülmeyi beklemediği ama aynı zamanda yolunda gitmeyen bir şeyler olduğunun içten içe fark ederek tedirgin olduğunu söylenebilir.

ÇITLEMBİK YİYEN ÖLÜLER

KİŞİLER

Anlatıcı Anlatıcı, yoksul ve zorlu bir yaşamdan gelmiş ve tüm engelleri aşmış, başarılı olarak kendine güzel bir yaşam kurabilmiştir. Eğitilmiş, ekonomik durumu güçlü ve başarılı bir profil çizmektedir. Berna'ya aşiktir fakat beklediği karşılığı bulamamaktadır.

Berna Anlatıcının aşık olduğu kadındır. Ona aşık değildir. Başka birine karşı aşk acısı çektiği, anlaşılmadığını hissettiği söylenebilir. Anlatıcı ile birlikte olmayı denemiş ama daha sonra hayatından çıkmasını istemiştir.

Anne Yoksul bir yaşamı olmuştur. Kocasının ilgisiz, sık sık ortadan kaybolan karakterde biri olduğu anlaşılmaktadır. Kaç çocuğu olduğu tam olarak belirtilmemiştir ama anlatıcı dışında çocukları olduğu belirtilmektedir. Merhametli, sevgi dolu bir anne olduğu hissettirilir.

ÖYKÜ

Mezar ziyareti Oğlu, annesinin mezarına ziyarete gelmiştir. Mezarında, annesi ortancaları çok seviyor diye ortancalar vardır. Bir buçuk saattir çiçek sulayıp annesiyle konuşuyordur. Bu durum bekçinin de dikkatini çekmiştir ve tuhaf tuhaf onu izliyordur.

Annesi ile anıları Oğlu, mezardaki annesi ile konuşmasında önce geçmişe gider. Bayram günleri evleri hep çok kalabalık oluyordur ve hiç yalnız kalamıyorlardı. Annesi öldükten sonra ise mezarı başına gelip, mermerini ovalayıp, dua okuyarak apar topar gidiyorlardı. Annesi gömüldüğü gün her şeyin berbat olduğunu söyler. Papatyaların sapları, domates çorbası, ütülenmiş gömleklerin kol ağızları, helvanın bayat fıstığı... Her şeyden iğrenmiş ve evi terk etmiştir. İnsanlar tuhaf karşılaşmıştır. Annesi öldükten sonra güvenmiyordu artık kimseye, korkuyordu. Dayanaksız hissetmiştir kendini. Eski günleri anlatmaya devam eder. Bir orkestraları varken, düğünlerde çok para kazanıyorlardı. Orkestradaki kemancı ile birbirlerine sürtünürken, annesi onları mezarlıkta yakalayıp, kimseye söylemeden oğlunun eşcinsel olacağından korkarak kömürlükte ağlamıştır. Oğlu, ona hiç söylemediğini ama hep kadınlara aşık olduğunu söyler. Oğlu için o gördüğü an bir keşiftir. Bir ara bıyık bırakıp annesinin içini rahatlatmak istemiş ama gülünç olmuştur.

Berna'ya duyduğu aşk Geçen yıl Berna ile tanışmıştır. Onda en çok etkilendiği şey, ona göre inanılmaz dengeli oluşudur. Ona aşık olmuştur. Berna'yı hayatına almak için elinden geleni yapmış, hep sabretmiş, hazır bulunmuş ve pes etmemiştir. Hiç tatmadığı meyvelerden kahvaltılar hazırlamış, kimsenin onu anlamadığı söyleyip ağlarken onu anlamaya çalışmış, beğeneceğini düşündüğü her şeyi yan yana getirmeye çalışmıştır. Onunla evlenmeyi kafasına koymuştur. Ona aşık olduğunu ve durumunu duymayan kalmamıştır. Ama Berna ona hiç aşık olmamıştır. Onun için Berna'yı öpmek bambaşka bir duyguyken, Berna için başkasını unutkanın çaresi olmuştur. Berna'yı alıkoymuyor, ona hükmedemiyor böyle oldukça da hırçınlaşıp bocalıyordu. Onu kafasından atmak için bütün kentte yürüyordu. Annesine tüm bunları anlatır ve içini döker. Oğul, anlatmaya devam eder. Berna'nın annesi de kendi annesi gibi onu ölümlerden korkutmamış, hortlak ve cin masalları ile büyütmemiştir. Hatta küçük bir kızken gizlice evlerinin karşısındaki mezarlığa gidip, çitlembik ağacına tımandığından

bahseder. Topladığı çitlembikleri mezardaki ölüyle paylaşarak yediğini öğrenmiştir. Adam, Berna ile parasını, çocukluk hayallerini, annesini, annesi dışında kalan değersiz her şeyini, kazançlarını, geçmiş günahlarını, hüznlerini, her şeyini paylaşabileceğini düşünmüştür ama olmamıştır.

Ölüm sonrası için düşünceleri Annesinin mezar taşına bakar. Fatiha yazıyordur ama okuduğu duanın orada ona iyi geleceğini, oğlundan bir Fatiha geldi diyerek birilerinin annesine çaya gideceğini düşünmek gerip geliyordur. Annesinin ölü bile olmadığını söyler. Ölülerin cansız da olsa bedeni vardır ama annesinin bedeni kalmamıştır. Eğer anlamını bilmediği duayı okursa, Tanrı'nın eşi dostu toplayıp annesine çaya gelebileceğini düşünmek de eğlenceli geliyor, kendini iyi hissettiriyordur. Bu yüzden çitlembik yiyen ölülere inanıyordur. Şu an annesinin onu dinlediğine inanmasaydı geriye bir şey kalmayacağını, o yüzden bir buçuk satir konuştuğunu anlatır. Sanki annesi karşısında oturmuş, birazdan ellerini tutacak gibi hissediyordur.

Berna'nın görüşmeme isteği Berna konusuna geri döner. Berna'yı hayatına katamamıştır. Neden ağladığını gerçekte hiç öğrenememiştir. Bazen iki ayrı kadın olduğunu, birinin çitlembik, birinin denizkızı Fum olduğunu söyler. Sanki onun büyük düşmanı gibi oluyordur bazen. Sorguluyor, acıtıyor, hükmediyor. Onunla yaşamak için her şeyini feda edebilecekken olmamıştır. Bir daha onunla görüşmek istemediğini söylediği gün, sigarasını çakmağını alıp gitmiştir. Olabildiğince sakin görünmeye çalışmıştır. Aylardır ölü gibi yaşıyordur. Berna'ya çok öfkeli. Onu bile bile incittiğimi düşünüyordur.

Annesinin mezardan çıkışı Toprakta bir hareket görür. Ortancaları çok suladığından olduğunu düşünür. Bir an deprem oluyor gibi hisseder. Sonra annesi görünür. Şaşkınlık yaşar. Annesi biraz sert konuşur. Biraz önce onu dinlediğine emin olduğunu söylediği anı hatırlatır ve şimdi de onun dinlemesini söyler.

Annesinin öğütleri Annesi, kızın onu beğenmediğini anlamıştır. Kızın, hayatı boyunca sahip olamayacağını düşündüğü tek şey olduğunu hissettiği için bu kadar canının yandığını belirtir. Her zaman almak isteyen, sorunlardan hemen kurtulan, sıkıntıları atlatan, başladığı işi başarıyla bitiren biri olmuştur. Bunu hatırlatır. Gecekonuda büyüyüp, düşümlerde darbuka çalan, aylarca gelmeyen babasının yerine eve bakan, kardeşlerinin içinde okulu en iyi derecede bitiren, ayakkabı satan, boncuk dizen, annesini yalnız bırakmayan ender bir insan olduğunu anlatır. Üniversiteyi bitirip sayılı fotoğrafçılardan biri olmuştur. Büyük bir şirketin ortağıdır. Annesi, bu karşılıksız aşktan dolayı ne suçlu ne de sorumlu olmadığını söyler. Berna'nın aşık olduğu adam olarak doğma şansını hesaplamaması gerektiğini anlatır. Aceleye gelen her işi yarım kalacağını, kızı sıkboğaz ettiğini, binlerce soru sorduğunu tahmin ettiğini söyler. O kız onunla bir kere bile sevişmemiştir diye düşünüyordur. Oğlu anlatırken her şeyi tam olarak anlatmamıştır. Kızla bir kez bile gerçekten sevişseydi annesinin yanına bile gelmeyeceğini savunur. O kızın onu beğenmediğini kabul ederek düşünürse, hiçbir şey kaybetmediğin görecektir. Sevgi kazanılmaz der. Belki de onu olduğu gibi sevmediğini belirtir. Ona gör kız sevme gerekçelerinden kurtulamamıştır.

Anne ve oğulun tartışması Oğlan sinirlenir. Kadınların hepsinin aynı olduğunu söyler. Berna ile hiç birlikte olmadığını kabul eder. Ama aşık olmasına Berna'nın izin verdiğini savunur. Gözlerine bakışları, küçük bir çocuk gibi sokuluşları ve sığınışları olmuştur. Annesi bunların verilmiş sözler olmadığını söyleyince, oğlan sinirlenir. Onun için yapabileceklerinin bu kadar olduğuna şaşırır. Annesiyle biraz atışılır. Artık annesine gitmesini söyler. Bekçi korkudan bayılmıştır. Birazdan karısı onun için gelecek diye belirtir. Onun, çitlembiğin, deniz kızının geri dönmesi gerektiğini, hepsinin onun için sıfır noktasında donmuş aşklar olduğunu anlatır. Annesi, son olarak ona neden çitlembik getirmedeğini sorar. Oğlan, yalan söyler. Aslında getirdiğini ama ölüler çitlembik yemez diye hepsini yediğini savunur. Annesi çok yalan söylediğinin farkındadır.

TEMALAR

Aşk Berna'ya aşık olan, onunla olabilmek ve evlenebilmek için her yolu deneyen adam bunu başaramamıştır. Berna ona sığındığında onunla bir ilişki kurabileceğini sanıp elinden geleni yapmıştır. Fakat Berna'nın onu sınırlarının içine almadığı, ilişkinin tam olarak adının koyulmadığı görülmektedir. Anlatıcı, tüm yaşadıklarını annesinin mezarı başında ona anlatır. Elinden geleni yapmış ama Berna'yı kendine aşık edememiştir. Bu noktadan sonra annenin mezardan çıkıp oğluyla konuşması öykü ü fantastik bir noktaya götürmektedir. Annesinin konuşmasından önce oğlu hayatı ile ilgili başarılarından, kazançlarından pek bahsetmemiştir. Berna'nın onu reddetmesi adamı başarısız, mutsuz ve aciz

göstermiştir. Fakat annesi, oğlunun çocukluktan itibaren üstesinden geldiği yoksulluk, yoksunluk, sorumlulukları ve elde ettiği başarıları hatırlatır. Artık bambaşka bir yaşamı vardır ve bunu kendi çabalarıyla başarmıştır. Berna'ya duyduğu aşk ilk kez isteyip de elde edememesinden, elde edemedikçe de onu daha özel görmesindedir. Annesi oğluna sevginin hayatı diğer alanlarında yaptığı gibi kazanılmayacağını belirtir. Aşkın karşılıklı olmamasının sebebini aramaktansa olduğu gibi kabul etmek, suçlu ve sorumlu aramamak gereklidir.

Ölüm/İnanç Öyküde, annesini kaybetmiş olan adam ölüm ve ölüm sonrası ile ilgili sorgulamalara girer. Bu sorgulamalardan birisi, hayattayken bayram günleri evlerinde çok uzun zaman geçiren insanların, mezar ziyaretlerinde bir dua okuyup, mermere el sürerek ziyaretlerini bitirmeleridir. Diğer bir konu ise anlamını bilmeden, inançlar ve gelenekler doğrultusunda mezarda Fatıha duasını okumasının sağlayacağı fayda ona gerçekçi gelmemesidir. Ama ölümün getirdiği belirsizlik ve yokluk karşısında çaresiz olduğundan, inanmak kendini daha iyi hissettiriyordur. Fakat öykünün sonunda anlaşılır ki oğlu aslında inandığını söylediği şeyler konusunda yalan söylemektedir. Annesinin mezarında onu duyduğunu hissetmesi ve o duyuyormuş gibi anlatması öylesine sözlerdir. Annesinin, neden çitlembik getirdiği sorusuna, getirmeyi düşündüğünü ama ölümlerin çitlembik yemeyeceğini sandığından hepsini bitirdiği yalanını söylemesi inanmadığını ortaya çıkarmıştır.

Fantastik Annenin mezardan çıkarak oğluna karşılık vermesi, mezarında dikili ortancalardan birisinin kafasının üzerinde durması, ağzının kenarlarında taş toprak olması öyküye fantastik unsurlar katmıştır. Oğlu annesine artık gitmesini söyler. Bekçi olanları görüp bayılmıştır ve bekçinin karısı onu aramaya gelecektir. Bu durum ise yaşananların hayal değil gerçek olduğuna kanıt gibidir. Tüm bu özellikler öyküyü fantastik hale getirmiştir.

SARHOŞ

ÖYKÜ

Sarhoşun zamansız gelişi Kadının sıcaktan dizleri uyuşmuş, ayak tabaları zonkluyordur. Soğuk bir duş alır, saçını bile kurutamayacak kadar yorgundur. Bir an önce uyumak ister. Telefonun fişini çeker. Birkaç kadeh kanyak içer. Huzursuz uykuya dalar. Sabah 4.30 da kapı zili çalar. Korkuyla yatağından sıçrar. Kapının deliğinden bakar ve sallantılı bir sarhoş görür. Sarhoş elindeki gülleri gösterip, yalvardığını, kapıyı açmasını çok yorgun olduğunu söylüyordur. Kadın tanıyamaz onu. Bir göz deliği kadar yuvarlanmış, küçülmüş bedenine bakar sarhoşun. Birbirlerini dakikalarca beklerler. Kadın gitmesini ister, sarhoş kadının kapıyı açmasını.

Kadının öfkesi Kadı öfkelenir, evin içinde dolanır. Yeniden deliğe baktığında adamın kıvrılıp uyuduğunu, elindeki gülleri yere bıraktığını görür. Belki de eski bir başıbozuk tanışmadan kalma, eski bir sevgilidir sarhoş. Anlatıcı, kadınların sarhoşları bildiğini ve bile bile onların koynuna girdiklerini söyler. Kadın eline bir ekmek bıçağı alır. Kendine yabancı gelen bir sesle söylenir. Büyücü olup adamı kediye çevirmek ister. Hayatında sarhoş bir adam olmasıyla, artık yemekten bıkmayan kedi olmasının farkı olmadığını söyler. Kadın usulca kapıyı açar. Sarhoşun böğrüne sokar bıçağı. Kadının bakışları bıçak kadar keskindir. Kadın, bir kötülük filminin kahramanı olur. Sarhoşu ne zaman çağırdığını, ne zaman göğsünde ağladığını, ne zaman kovduğunu hatırlar. Sarhoşun acıklı halini seyreder. Hayal kırıklığına mı uğradığını sorar. Kadın onu gördükçe hep kendine acıyordu. Kadın, kapıyı kilitleyip mutfığa girer, bıçağı yıkar. Kendini daha hafif hisseder. Geceliğini çıkarıp yatağa yatar. Eski sevgilinin fotoğrafı başucundadır. Her şeyden habersiz mutlu bir gülüşle bakıyordu. Eski sevgililerin bir kötülüklerinin, bir gülüşlerinin unutulmayacağını düşünür. Uyanınca her şey değişmiş olacak diye kendine telkinde bulunur. Bu arada göğüs kafesi yarılmış yavru bir kedi, sürüne sürüne merdivenlerden iner. Kan lekeleri bir gonca gül yaprağı kadardır ve çok kırmızıdır.

TEMALAR

Aşk/Öfke Öykünün ana teması aşktır ve aşkın acı çektiren, mutsuz eden tarafı anlatılmaktadır. Kadının yaşadığı aşk, içtenlikten uzak ve ona acı veren, sorunları, samimiyetsizliği görmezden gelen, kendini bile kandırarak anlamlar yüklediği bir aşktır. Kadının bu birliktelikten dolayı kendine acıdığı, ilişkisini kendine yakıştıramadığı söylenebilir. Eski sevgililerin gülüşlerinin ve yaptığı kötülüklerin unutulmayacağını söylemesi ise bu ilişkiden zarar gördüğünü, ruhen yaralandığını göstermektedir. Aralarında yaşanan olaylardan sonra kadın adamı yaralamak, belki de öldürmek ister ve öfkesini bu

şekilde dindirir. Öykünün sonunda ise bıçakladığı kişinin aşk yaşamış olduğu adam değil bir kedi olduğu anlaşılır.

BİR DOLMUŞ ŞOFÖRÜNÜ SEVDİM

ÖYKÜ

Anlatıcının mutsuzluğu Anlatıcı, yaşadığı semttten memnun değildir. Hangi kararlar orada yaşamaya başladığını hatırlamıyordur artık. Yoksulluğu hatırlatan yapıları olan bir yerdir. Geçiş dönemi olarak gelmiştir oraya ama bitmeyen bir dönem gibidir. Bir lojman çocuğuyken, çimleri düzenli biçilen yerlere öğlen pikniklerine giden biriyken, şu an her an iteklenme korkusu yaşayan bir öteki mahalle çocuğu gibi hissediyordur.

Dolmuş yolculuğu O gün dolmuşa yine her zamanki gibi ilk o binmiştir. Dolmuş, yeterince yolcu alana kadar kırk beş dakika beklemesi gerekmektedir. O saatte kırk beş dakika beklemek zorunda oluşu sinirini bozuyordur. Yorgundur ve yorgani üstüne çekip, sıcacık uyumak istiyordur. Dolmuşa yolcular bindikçe her birinden farklı kokular gelir, farklı görüntüler yansır. Yanında akşam yemekleriyle, at yarışı veya loto biletleriyle, çeyrek altınlarıyla dolmuşa binenler vardır. Yanında oturan kişiden çok ağır sigara ve ter kokusu gelmektedir. Adam ona çok yakın oturunca sıcaklığını hisseder. Oturuşunu dikleştirir, cama doğru yaslanır ve yönünü değiştirir.

İş yeri ile ilgili bıkmışlıklar İş yerindekilerden de, kotayı tutturmak için gergin ve endişeli şekilde çalışmaktan, dişleri beyaz olsun diye üç kere fırçalamaktan, şık doğum günü veya partiler için yapmacık sırtmalardan, müşterilerini çalma olasılıklarından meslektaşlarına dişlerini göstermekten bıkmıştır. Gün geçtikçe çirkinleşiyordur.

Memleket özlemi Araba hareket edince rahatlar. Hep aynı yoldan, aynı tabelaları izleyerek gidiyordur. Hep de aynı minibüs şoförü denk geliyordur. Onu görünce içi ferahliyordur. Yarı utangaç, yarı istekli gözlerine bakmaktan huzursuz olmuyordur. Adamın ensesindeki kırk saçlar, kararmış ensesi, kemikli omuzları, sigara dumanını üflerken ağzından ıslık çıkarması dikkatini çekiyor ve hoşuna gidiyordur. İşyerinde kızlara, dolmuş şoförünü beğendiğini söylese onu nemfomanyak olduğunu düşüneceklerini içten içe biliyordur. Aslında minibüs şoförü ile yakınlaşsa da kâbusları bitmeyecek, daha da iyi hissetmeyecektir kendini. Bunun farkındadır. Fakat en azından onu incitmeye kalkanları pişman edeceğini düşünür. Daha sonra fark eder ki şoförü sevmesinin nedeni yıllar önce terk ettiği Çanakkale'deki akrabalarına benzemesidir. Ablasını istemeye gelen eniştesinin utangaçlığı, dayısının kaçırıldığı kızı karşı bakarkenki gözleri, babasının annesine bakarkenki bakışlarının aynısı vardır şoförde.

Dolmuşta yaşanan taciz Bu düşüncelerle dolmuşta giderken, birden dizlerinden baldırlarına doğru gezinen bir el fark eder. Yanındaki adamın eli geziniyor, sanki parmakları etine geçiyordur. Kadın sıkıştıkça sıkışır. İyice kasılır. Sesini çıkaramaz. Ona bağırarak, ortalığı ayağa kaldırmak geçer içinden ama yapamaz. Ağlamak çok zor bir şeyken onun için sadece ağlayabilir. Şoförün fark etmesini ister, göz göze gelmeye çalışır ama aksi gibi o da yola odaklanmıştır. Adam giderek tiksinti verir ona. Tacizine karşı sesini çıkaramaz. Arkadakilerin fark ettiğini ve ayıpladığını düşünüyordur. Adam inecek var diyerek dolmuşu durdurur. Anlatıcı, adamın elinin sıcaklığının izinin evde de geçmeyeceğini, üzerinden atamayacağını, acısını uzun süre hissedeceğini düşünür. Adam araçtan iner, ama fark eder ki onu taciz ettiği kolunu hiç oynatmıyordur. Kız bunun üzerine düşünürken adam iner inmez arkadaki kadınlar konuşmaya başlamıştır. Tanıdıkları birisinin oğludur. Askerde gazi olmuştur. Bir kolu sakattır. Anlatıcı şaşırır. Şoförün onun saçını okşayıp geçti demesini ister. Şefkate ihtiyacı vardır. Tüm insanlar onun gibi korkuyor mudur bilemez. Ama o bıkmıştır böyle korkarak yaşamaktan. Herkes bu korkuyu bilmezlikten geliyordur ona göre. Ama emindir. Biraz önce inen adam ona dokunmuştu, emindir.

TEMALAR

Kent yaşamı/Yalnızlık Anlatıcı, memleketi Çanakkale'den başka bir şehre gelmiştir. Standartları daha yüksek bir bölgeden, standartları daha düşük ve yoksul bir mahallede yaşamaya başlamıştır. Kent yaşamı içinde kendini yorgun, sıkışmış ve yalnız hissetmektedir. İş yerindeki mücadeleler, kaygılar, işten eve gitme yolunda yaşadığı yorgunluk ve tedirginlikler, mahallede kendini ötekileşmiş gibi hissetmesi hayatının yansımalarıdır. Dolmuşta, yanına oturan adam tarafından tacize uğrar. Sessiz çıkaramaz. Dolmuştaki diğer yolcular tarafından da yalnız bırakıldığını, ona karşı duyarsız

Nuh, onun adanın felaket kaderinden değil onların alışkanlıklarından korktuğunu söyler. Didişmeye, paylaşmaya, aşık olmaya, kavga etmeye, başarmaya, küsmeye, kaybetmeye, onaylanmaya, yaşlanmaya, güneşe çıkmaya, evlenmeye gidiyorlardır. Yağmur hızlanmaya başlar. Nuh gider. Gemi kalkar. Nehir yıllarca adanın tek sahibi olarak fırtınayı bekler.

TEMALAR

Yalnızlık Adaya gelecek fırtınanın adayı yok edeceği bilgisiyle tüm ada halkı kendine bir çift bularak gemiyle göç etmektedir. Bir tek Nehir kalmayı tercih etmiştir. Nehir'in gündelik yaşamında da yalnızlığı seçtiği, samimi bulmadığı ve değerlerini paylaşmadığı insanlarla bir arada olmanın onun için anlamı olmadığı görülür. Kendini içinde bulunduğu topluma ait hissetmemektedir. Bu yüzden onlarla yolculuğa çıkmayı reddeder ve adada yalnız kalır. Beklenen fırtınada yıllar geçmesine rağmen gelmez. Nehir kendi yalnızlığında yaşamaya devam etmektedir. Gitmeyi, gidilen yerde olacağı vaat edilen güzellikleri özlemez ve inanmaz. Nehir, kendi hayatı ile ilgili kararı kendi vermiştir bu kararın sonucu olan yalnızlığı, zorlukları göğüslemiştir.

HEDİYELER

ÖYKÜ

Teyzenin hediyesi Anlatıcının teyzesi gelmiştir Almanya'dan. Çayın sonunu getirmeden, keki iştahla ağzına atıp bitirmiş, bir yere yetişecekmiş gibi her zamanki gibi elini çantasına atmıştır. Anlatıcı, hediye getirenin alandan daha heyecanlı olduğunu belirtir. Konuşmalarının aralarına sıkışmış Almanca sözcüklerle hediye getirdiği terlikleri verir. Almanya'da herkes bu terliklerden giyiyor diye anlatır. Terliği över. Ona yakışacağını, ayaklarının narin olduğunu söyler. Sonraki yıl gelirse planı, ona başka bir şey almaktır. Belki çanta ya da bluz diye örneklendirir.

Teyzenin gidişi ve düşündürdükleri Teyzesi giderken arkasından bakabilir. Kadın başını pencereye kaldırıp gülümser. Biraz buruk biraz tedirgindir. İçten içe evlenmeyişi kızdığını, yaşamını korunaksız bulduğunu biliyordur. Yolda giderken öbür akrabalara hakkında anlatacaklarını düşündüğüne de emindir. Merak etmemelerini, her şey ile başa çıktığını, evinin tertemiz olduğunu, kendi hayatını kurduğunu söyleyeceğini düşünüyordur. Teyzesi ile benzer inatları, kızgınlıkları, cesurlukları, korkaklıkları vardır. Birbirlerine hediye vermeyi de hiç ihmal etmemektedirler. Ama farkları, aynı çatıda kız gökyüzüne ne kadar daha yaklaşırım diye yıldızları seyredirken, kadın ne kadar daha uzaklaşırım diye ürküyordur. Giderken arkasından bakmaya devam eder. Sirtında diğer akrabalara dağıtacağı hediyeler vardır.

Hediye terlikler Teyzesinin getirdiği terliklere bakar. Parmaklarını sıkıştırıp kaşındırıyordu. Birkaç giymede bandının kopacağı bellidir. Mantarları şimdiden pul pul dökülüyordu. Banyoda kullansa sudan kokacaktır, dışarı da dayanmayacaktır. En iyisi ayakkabı dolabına bırakmak diye düşünür.

II SÜET

Süet palto Yorgun şekilde eşyalarını toplamaya başlamıştır. Baş ağrıyordu. İş yerinden çıkmak üzeredir. Not defteri, telefon defteri gibi eşyalarını çantaya koyar. Babasının aldığı paltoyu giymiştir. O ana kadar sahip olduğu en şık kıyafetidir. Patronuyla karşılaşmıştır paydosta. İyi akşamlar dilemişlerdir birbirlerine. Ellisine varmış elini, omzuna koyup gezdirip, paltonun süet olduğunu söylemiştir.

TEMALAR

Sevgi Teyzesinin ziyareti, getirdiği hediye ve yeğenine söylemese de onun için endişelendiğini, onu koruma isteği iki kadın arasındaki sevgi bağını göstermektedir. Hayattaki tercihleri bakımından birbirlerinden farklı, karşılaştıkları durumlar bakımından birbirlerine benzemektedirler. Onları birbirine yakın kılan ise birbirlerine karşı hisleridir.

Kadın Toplumun, kadının yalnız yaşaması ve evlenmeyi tercih etmemesi konusundaki bakışı öyküde kendini gösterir. Toplumda kabul gören genel beklenti, kadının korunmaya muhtaç, belki biraz itaatkâr, resmi olarak bir erkeğin himayesinde olmasıdır. Teyzesi her ne kadar akrabalara her şeyin yolunda olduğunu, yeğeninin her şeyin üstesinden geldiğini söylese de, kendisi de içten içe kızıyor ve yeğeninin yeterince korunaklı yaşamı olmadığı için endişeli hissediyordur. Süet isimli ikinci kısımda

ise, patronu tarafından tacize uğrayan kadının kaldığı zor durum anlatılmıştır. Öyküde ön plana çıkan unsur, kadının baş etmek zorunda kaldığı algılar, beklentiler ve baskılardır.

DÜŞ KENTİ'NİN KUŞLARI

ÖYKÜ

Çay bahçesindeki ressam Kadın bir çay bahçesinde oturuyordu. Karşısında bir ressam resim yapıyordu. Ressamın ellerini kız eline benzetir. Kız, saklanmak için gelmiştir oraya. Tanıdık kimseyi görmemek, Karamazov kardeşleri okumak. Ama ressam kızın dikkatini çekmiş, kitaptan uzaklaştırmıştır. Küçük yeşil gözleri vardır. Bembeyaz teni, sakakları az, saçları seyrek. Kız neden onun resmini çizdiğini anlamaz. Çay bahçesine onun gibi kitap okuyan, salaş giyinmiş, saçlarını dağınık toplamış ve ondan daha güzel kızlar vardır. Özellikle birisi çok dikkat çekicidir. Kızıl saçlıdır, dik oturuyor, yazı yazıyordu. O kızın resmini herkesin çizmek isteyeceğini ama ressamın onu çizdiğini düşünür.

Düş kentinin görünüşü Çalışmasını bozmamak için kıpırdamamaya çalışır. Hareketlerine dikkat ediyordu. Yalnızca akşamları ortaya çıkan bir kent belirliyordu denizde. Bu düş kentini yalnızca kız görüyordu. Ressamında görebilmesini çok ister. Düş kentinde pencereden pencereye çekilmiş iplere asılmış çamaşırlar, cinayet kirleri, kay kay gıcirtıları, alnına sinekler konan çocuklar yoktur. Ressamın neden düş kentini çizmediğini anlamaz.

Kızın etrafına doluşan kuşlar Masasına güvercin konar. Simit susamlarını ve artıklarını gagalar. Bir anda her şeyi unuttur ve güvercinine odaklanır. Uzun zamandır etrafında olan güvercinlerini fark etmediği için kendine kızar. Simidi minik parçalara ayırıp verir ve etrafı güvercinlerle dolar. Her yanını sararlar. Akşamın kızılığında kuş sürüsü dolar bahçeye. Boyunları lekeli, kanatlarına kır düşmüş yüzlerce serçe omuzlarına, saçlarına dokunmuştur. Bileklerindeki, kırmızı bileziklere benzettiği şeylerden düş kentinden geldiklerinin belli olduğunu düşünür.

Ressamın çizdiği resmi Birden yağmur yağmaya başlar. Garson bardakları hızla toplar. İnsanlar toparlanır, ressam da boyalarını ve resmini hızla toplarlar. Kız bir daha kimsenin onun resmini yapmayacağını düşünür. Gidip resme bakmak ister. Bu tek fırsattır. Ressamın yanına gider ve çizdiği resmi görmeyi rica eder. Dosyanın kapağını açar ve yağmurdan koruyarak gösterir. Bilekleri kırmızı bilezikli serçeler kondurmuştur resme. Kız yoktur.

TEMALAR

Yalnızlık/Kent yaşamı Yalnız kalmak için kimsenin bilmediği bir çay bahçesine gelen kız kendi kendine kalmak, kitap okumak istiyor ve yalnızlığını seviyor gibidir. Fakat resmini çizdiğini düşündüğü karşı masadaki ressam kızın dikkatini dağıtır. Kızın hayalinde bir kent belirlemektedir. Düşündeki kentinde yaşanmışlık, gürültü, yoksulluk yoktur. Kadının ruhu gibi sakin ve kimsesiz bir yerdir. Yalnızca akşamları denizde ortaya çıkan bu kenti sadece kadın görebiliyordu. Güvercinleri beslerken yanına gelen, bileklerinde kırmızı bileklik varmış gibi görünen serçelerde bu düş kentinden geliyor gibidirler.

KOZA

KİŞİLER

Nazan Baba ve oğul olan iki adamın arasında kalmış bir kadındır. İkisi de ona aşiktir ama oğul babasına rağmen Nazan ile evlenmiştir.

Kayınpeder Ölüm anında yanında ışıkçıları, dekorcuları, müzisyeni, set fotoğrafçısını, kostümcüyü ve Nazan'ı da yanında götürmek ister gibi bakakalmıştır. Bu durumdan dolayı kayınpederin sanatçı olduğu anlaşılmaktadır. Nazan'a âşiktir ve gelini olduktan sonra da içindeki aşkın bitmediği anlaşılmaktadır.

Oğul Kaba, öfkeli ve bencil bir karakter olduğu anlaşılmaktadır.

ÖYKÜ

Kayınbabanın ölümü Kayınbabası düşünce, Nazan onun başının altına yastık koyup, ayaklarını yavaşça uzatmıştır. Kayınbabasını yere uzatınca, korka korka adamın düğmelerini açıp göğsünü sıvazlar. Göğsünün beyaz tüylerine dokunup gizlice sever. Adama telkin verir ve kolay olacağını söyler. Ölümü kabullenir. Adeta yere düşen bir kesme çiçeği, başka bir vazoya koyar gibidir tavrı ve kabullenışı. Kayınbaba, son kez kalp atışlarını hisseder ve koskoca kadın olduğunu ama hala ellerinin küçük olduğunu söyler ve can verir. Ölümlerinde Nazan'ı da yanında götürmek ister gibi donmuştur gözleri. Nazan ağlar. Onun için o saat ölüm bir yolcuya mendil sallamak ve trenin bir daha döneceğini sanıp kanmamaktır.

Oğulun babasına hisleri Oğlu, babasının ölümünü farklı karşılamıştır. Mezara kapanıp ağlamış, olmadık küfürler etmiştir Tanrı'ya. Terslemelerini, uçarılıklarını, hayırsızlıklarını, hiç hesaplaşmadığı terbiyesizliklerini hatırlar. Nazan'ın kokusunu duyar sonra. Nazan'ın kadınlığını, onun kadın yaptığı geceyi düşünür. Babası olmadan ne yapacağını düşünür. Babası olmadan Nazan'ı ne yapacaktır bilemez. Nazan'ı, babasının aşkına rağmen çalmıştır çünkü.

Nazan, tecavüze uğrar Oğul, Nazan'ı iter ve mezara doğru düşürür. Henüz ölmüştür babası ama umursamaz. Kadının rızasını almadan onunla birlikte olur. Nazan'a tecavüz eder. Nazan bir an önce o anın bitmesini ister, canı yanar. Kasılır. Oğulun seslerini duymaktansa, bu sapkın aşkıta olmaksızın, rengi bulanmış, kirden balçıklaşmış bir kıyıda boğulmayı tercih ediyordur. Oğul durup bakar Nazan'a. Fermuarını kapatır. Babası için yaptığını söyler.

Nazan'ın gidişi Öyküde, Nazan tecavüze uğrarken üstündeki ipek şaldan yola çıkılarak ipek nasıl elde edilir, nasıl bir mucizedir anlatılır. Kelebek daha doğmadan kozadadır aslında. Kelebek kendini yapmaktadır mucizeli bir emekle. Uzakta, yüksekte, kendi salgılarının içinde yapayalnızdır. Bir ayıbı anlatmaktadır erken çatladığında süzülen sümüksülüğüyle. İpek olsun diye kaynar sulara atılıyordur. Başka bir kumaşın ipekle boy ölçüşmeyeceği söylenir. Özellikle Nazan'ın ki gibi siyah saten bir şal... O şal, çirkin bir anının kırışmasıyla Kayınbaba'nın mezarında yatıyordu. İpek gider, beklemez, mağrur bir edayla salınır. Oğul'u, kayınbaba'yı bırakır uzaklarda. İpek düşmez diye belirtilir. Nazan'ın gidişi tasvir edilir.

TEMA

Aşk Adam, babasının Nazan'a olan aşkına rağmen onunla evlenmiştir. Fakat babası ölünce Nazan ile olan ilişkisi anlamını yitirmiş, yerini öfke almıştır. Nazan'ın da içten içe kayınpederine karşı gizli bir sevgi beslediği de hissedilir. Nazan, iki aşkın arasında hırpalanan taraf olmuştur.

Çaresizlik/Şiddet Babasının, Nazan'a olan aşkını bilen oğul, babasının aşkına rağmen Nazan'ı çalmış, onunla evlenmiştir. Babası ölünce kendi ile o güne kadar hiç hesaplaşmadığı duyguları gün yüzüne çıkar. Bu duruma sebep olarak Nazan'ı görmeye başlar. Nazan'a babasının mezarı üstünde tecavüz eder ve bunu babası için yaptığını söyler. Nazan, kocasının karşısında pasif kalmakta, koca ise kendisini üstün ve güçlü görmektedir. Nazan o şekilde yaşamaktansa bulanık ve kirli sularda ölmeyi istemektedir. Çaresiz hissediyordur. Kayınpederini de kocasını da arkasında bırakarak gider.

Ölüm Öyküde, kayınpederin ölümü üzerinden ölüm teması işlenir. Nazan ve adamın oğlunun ölümü karşılayışı birbirinden farklıdır. Nazan, ölümü çok olağan ve naif bir şekilde karşılar, oğul, babasına karşı içinde taşıdığı, bastırıldığı hisleri ile yüzleşir ve öfkelenir. Fakat bu yüzleşme kendi içine dönmesine değil olanların sorumluluğunu Nazan'ın üstüne atmasına sebep olmuştur.